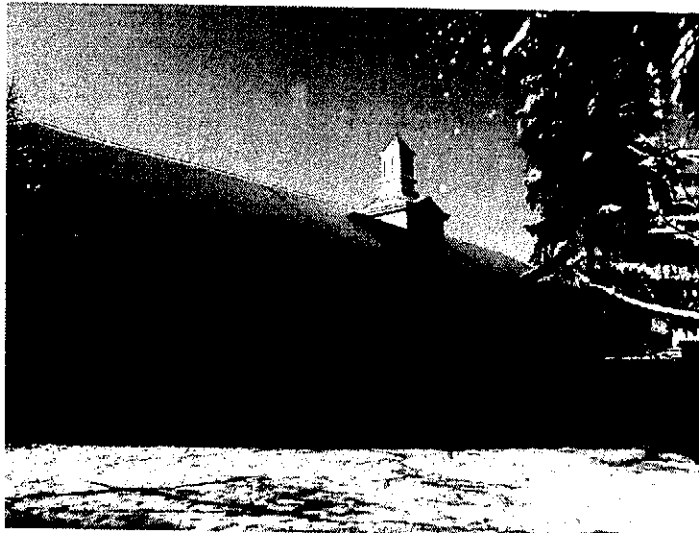

PÁLYÁZAT
A KISZOMBORI DÓZSA GYÖRGY ÁLTALÁNOS ISKOLA
IGAZGATÓI ÁLLÁSÁRA

KÉSZÍTETTE
SZABÓNÉ VÍGH ERZSÉBET

2. Bevezetés

2.1. Pedagógiai hitvallásom

„Minden, ami előttünk fekszik vagy ami utánunk marad, apróság ahhoz, ami bennünk lakozik.” (Ismeretlen)

32 évvel ezelőtt kezdtem a pályám. Akkor még nem volt gyermekem, csak a lelkesedés heve, és az iskolában tanultak segítettek abban, hogy tudjam, mit hogyan fogok tenni. Tanítói diplomám mellé a tanárit is elvégeztem, s így az általános iskolai korosztályt végig megismerhettem. Három gyermekes családként pedagógiai elveim szépen kikristályosodtak, irányadók lettek számomra, s a tapasztalataimmal kiegészülve végzem azóta is a munkámat. Pályakezdőként egy kollégától ezt a bölcs tanácsot kaptam: *„Úgy tanítsd a gyerekeket, mintha a tied is ott ülne köztük!”* Ez a mondat ars poeticámmá vált, s ez irányítja iskolai munkámat életem során. Elsődleges szempont a **gyermek érdekeinek tiszteletben tartása**. Minden kor mást tartogat, a 6-14 éves korosztály szükségleteit a tanulás és a nevelés kettőssége határozza meg. Rendkívül fontos a szeretetteljes és biztonságos légkör megteremtése. Az alsó tagozatba belépő gyermek sokszor szorongva kezdi az iskolai létet, ahol a teljesítményét mérik, és elvárják az aktivitást. Sok időre meghatározó a tanító néni személyisége. Egyszerre neveli őket egyénenként és szocializálja a közösségbe. Bizonyos értelemben az ő felelőssége, milyen tapasztalatokat szerez először az iskoláról. Fontos, hogy szeretetteljes, biztonságos környezetet teremtsen számára, ahová öröm bemenni. A tanulás élményszerű, változatos és minden nap tartogat valami újat. Ennek átadására magas fokú *szakmai tudásra* van szükség, kreativitásra és céltudatosságra. Tudni, mit hogyan építünk fel nap, mint nap. Rendkívül fontos a *türelem*, hiszen minden gyermek más genetikával és szociokulturális környezetből érkezik. A *módszertani változatosság* fegyverével ezeket a hátrányokat le kell győzni, hiszen az életre szóló biztos alapok múlnak rajta. Bár az elvárások mindenki számára azonosak, nem mindegy, hogy ki mennyit tud ebből elsajátítani. A legfontosabb, hogy saját magukhoz mérten a gyerekek legtöbbet hozzanak ki magukból. Fontos, hogy mindenki felismerje magában az erősségeket, amelyek később alkalmasak lesznek arra, hogy középiskolát és később pályát válasszanak. Már ekkor elkezdődik az *önálló tanulási* folyamat, mely kezdetben – főleg az alsó tagozaton – tanítói segítséggel, később egyre többször önállóan folytatódik. Ha mindenkit sikerül rávezetni, milyen tanulási technika segít legjobban az önfejlesztésben, sokat tettünk a személyiség fejlesztésében is. A tanítás mellett a *nevelés* is rendkívül fontos eleme munkánknak. A helyes viselkedési formák megismertetése, nevelési szituációk kielemezése és megoldása példát

mutathat akár egy életre. Mindannyian arra vágyunk, hogy mi legyünk azok a pedagógusok, akikről szeretettel és tisztelettel beszélnek tanítványaink évek múlva is, esetleg példaképül választanak személyiségünk miatt.

A **gyermek személyiségének tiszteletben tartása** a következő szempont, melyet alapvetőnek tartok. A pedagógusok munkája azért is rendkívül meghatározó, mert az iskola falai közt nemcsak tanulás - tanítási folyamat zajlik, hanem komoly személyiségformálás is. Mindez a megismeréssel kezdődik, a szociokulturális háttér feltérképezésével. Az adottságok, örökölt tulajdonságok, sajátos személyiségjegyek együttesen alkalmasak arra, hogy *egyéni bánásmód* eszközeivel formáljuk tanulóinkat. Figyelembe kell vennünk e fejlesztés folyamán életkori sajátosságait, testi-szellemi jellemzőiket, családi hátterüket. Jó lehetőség kínálkozik bizonyos hátrányok kompenzálására, gondoljunk csak egy csonka családban növekvő, sok gyermekes, nehéz anyagi körülmények között élő diákra, aki a biztonságot, a törődést és a figyelmet az osztályban, a nevelőtől kapja meg. Támogató légkör megteremtése, világos célkitűzés megfogalmazása, következetes, meleg korlátozó nevelési attitűd segít a helyes viselkedési normák elfogadtatására. Ez nem sikerül konfliktus mentesen. Fontos, hogy felkészítsük őket a közösségi normák elsajátítására, saját céljaik alárendelésére a többség javára. Ez egy élethosszig tartó tanulási folyamat kezdete, melyben sikerek és kudarcok váltják egymást. Világossá kell tennünk, hogy érzelmeinket irányítani tudjuk és felelősek vagyunk tetteinkért. Ha hibázunk, tanulunk belőle, s igyekszünk elkerülni vagy eredményesen megoldani a hasonló helyzeteket. Az iskolában kötelességünk lehetőséget biztosítani a javításra, az ismétlésre és ezzel *pozitív megerősítést* adni, önbizalmat nyújtani a kiegyensúlyozott személyiség fejlődéséhez. A **türelem**, mely a **nevelő egyik legfontosabb fegyvere** újra visszaköszön, kulcsfontosságú ebben a folyamatban.

A jó pedagógus csak akkor tud hatékonyan dolgozni, ha maga is birtokában van a **szakmai tudásnak és módszertannak**. Soha nem mondhatja el senki magáról, hogy már nincs szüksége fejlődésre, tanulásra. Körülöttünk a szaktudományok soha nem látott mértékben fejlődnek, ami rövid időn belül megjelenik az egyes tantárgyakban is. A neveléstudomány igyekszik követni a felgyorsult megismerési folyamatokat s ezzel csak az képes lépést tartani, aki maga is részese ennek a fejlődésnek. Szükség van tehát a **szakma iránti tiszteletre és elhivatottságra**, megújulásra, hogy biztonságban érezzük magunkat a tanító – nevelő munkában. A szülők, a családok számára a jó pedagógus személye mindig meghatározó, ezt méltósággal kell elfogadni. Megtartani csak úgy lehet, ha **hitelesek** leszünk tetteinkben, életvitelünkben.

2.2. Vezetői kompetenciáim

Igazgatóként tisztába vagyok azzal, hogy rendelkeznem kell a vezetéshez szükséges pedagógiai és általános vezetői készségekkel. Bár 15 éve vagyok az iskola élén, folyamatosan

vizsgálom magam, próbálom tökéletesíteni módszereimet annak érdekében, hogy a gyerekeknek, az alkalmazotti közösségnek, a fenntartónak és minden partnerünknek maradéktalanul eleget tudjak tenni. Méltóképp tudjam képviselni intézményünket iskolán és munkaidőn túl is. Saját utamat járva kulcsfontosságú számomra a **hitelesség**, meggyőződésem, hogy csak olyat várhatok el másoktól, amit ismerek, amit magammal szemben is kötelezőnek tartok. Ennek szellemében továbbra is részt szeretnék venni minden alapdokumentum elkészítésében, ügyelve a törvényességi előírások betartására, a tanulói érdekek szem előtt tartására, a helyi sajátosságok és saját arculatunk megjelenítésére. Kollégáimmal az eddig megszokott módon a célokat *közösen* fogalmazzuk meg, ami nem világos, igyekszem jól felkészülten érthetővé tenni. Fontos, hogy munkatársaim magas szinten, jól felkészültek legyenek a *tanulás és tanítás módszertanából*, csak így lehetünk hatékonyak. *Értékelés szemléletünknek* egyfelé kell gravitálni, ezért továbbra is *közösen* beszéljük meg pedagógiai szituációkat azzal a céllal, hogy segítsünk a kevésbé tapasztalt kollégáinknak hasonló helyzetek sikeres megoldásában, illetve *egységes kiszámítható* koncepciót tudjunk képviselni. Saját és az intézmény fejlődése érdekében időnként szükséges megmérettetni magunkat az önértékelés szabályai szerint, hiszen *erősségeinket* csak így tudjuk továbbfejleszteni, gyengeségeinkre pedig megoldási tervet készíteni. A tervezésnél építünk a *kollégák erősségeire*, és mozgásteret biztosítunk *önfejlesztési* terveinknek. Tájékoztatok mindenkit az aktuális trendekről, újfajta módszerekről, eszközökről, melyek a *tanulói eredmények javítását* célozzák. A kollektíva fejlesztése mellett kötelességem arra is törekedni, hogy megőrizzem a professzionális munka iránti motivációm, mely segíti saját szakmai és módszertani fejlődésemet s ennek köszönhetően a kritikus önreflexió képességét. Hiszem, hogy csak ennek birtokában lehet a személyes feladatokat helyesen kijelölni. Rendkívül fontos a *jó munkahelyi légkör* kialakítása, hiszen több korosztály végzi ugyanazt a feladatot az oktató nevelő munkában és a technikai dolgozók között. A kitzűzött feladatokat mindenki egyénileg valósítja meg, ezzel mégis a csapatmunkát erősíti. Ennek érdekében menedzselem az *egyéni fejlődést* a pedagógusok számára, a *technikai dolgozóknak* az ideális munkavégzéshez a szükséges eszközöket. A kettő összehangolásának az eredménye a pozitív elfogadó környezet, a tudásmegosztásra és a közös célok elérésére nyitott közösség, melyben mindenki betartja az erkölcsi és az etikai normákat. Az intézmény csak akkor tud eleget tenni feladatának, ha harmonikusan együttműködik *közvetlen és közvetett partnereivel*, ismeri, betartja és alkalmazza a jogszabályi kötelezettségeit, pénzügyi és adminisztrációs feladatainak eleget tesz. A vezetőként biztosítom, hogy a háttérben a gazdasági, pénzügyi folyamatok akadálymentesen szolgálják ki az alkotó munkát.

A koncentrikus kör középpontjában a gyermek áll, célunk magas szinten végezni szakmai és pedagógiai tevékenységünket. A siker érdekében vezetőként feladatom olyan tanulószervezetet kialakítani, ahol fókuszban a tanulói eredmény áll. Ennek szükséges alárendelni a szakmai közösségek munkáját; segíteni a dolgozókat a kor kihívásainak

felvállalására; ezért mutatok példát vezetőként az önfejlesztési folyamatban; ez motivál a kollégáimmal való alkotó, demokratikus együttműködésre, az intézmény érdekeinek, sikereinek érvényre juttatására.

2.3. Vezetői koncepcióm

2001 óta vezetem az iskolát. Az elődömtől jól motivált dolgozói közösséget vettem át. A kollégák érdeklődnek az intézmény sorsa iránt, szívesen részt vállalnak közösen és egyénileg is az iskolai munkákban, felajánlják szabadidejüket és kreativitásukat. Elképzeléseiket bátran elmondják, szükségleteiket ésszerű keretek közt tartják. Szívesen alkotnak csoportokat egy-egy új feladat megoldására, és nagy szakértelemmel elemzik az eredményeket. Érdeklődnek más iskola alkalmazott módszerei iránt, kapcsolatot tartanak felelőseikkel. Bátran bevállalják egy új módszer kísérleti szakaszát még akkor is, ha sok plusz munkával, adminisztrációval, munkaidőn túli elfoglaltsággal jár. Utánanéznek jogszabályoknak, lehetőségeknek, mellyel segíteni tudunk tanulóinkon, családokon. Szakmai fejlődésük érdekében továbbképzéseket végeznek, tudásukat a többi kollégával megosztják. Belső továbbképzéseken túl a térségben is szerepet vállalnak bemutatók tartásával, a tanítás hatékonyságát növelő eszközök megismertetésével. Egyedi ötleteikkel gazdagítják az iskola hagyományos rendezvényeinek számát és minőségét. A sportélet színes palettáját nyújtják a tanulóknak, rendszeresen versenyre viszik őket. Tanulmányi és egyéb versenyekre készítenek fel, miközben a munkaterv programjait valósítják meg. Érzékenyen reagálnak egymás gondjaira, örömeire, sikereire és kudarcaira. Segítenek egymáson, érdeklődnek a szakmán túli életről is. Keresik egymás társaságát munkaidőn túl is, nem egy barátság szövődött a testület tagjai között.

Az ilyen kollektívát csak úgy lehet eredményesen vezetni, ha **demokratikus légkört** biztosítunk számukra. Olyan munkahelyet, ahol mindenkinek lehet véleménye, és azt el is mondhatja következmény nélkül. Olyan munkahelyet, ahol szabadon lehet ötletezni, a hatékonyság érdekében önálló újításokat kipróbálni és annak minden ódiáját megosztani a többiekkel. A jó munkahelyi légkör feltétele, hogy **mindenki számára világossá kell tenni a vele szemben támasztott elvárásokat, követelményeket.** A célmeghatározás és megvalósítás nem diktatórikus jellegű, hanem mindenki alkotó munkáját hasznosítja. Csak akkor lehetünk eredményesek, ha mindenki számára érthető és világos a megoldandó feladat, mit miért teszünk. Közösen fogalmazzuk meg a megoldás lehetséges módjait, korrekten választjuk meg a felelősöket és hatékonyan a kivitelezés módját, eszközeit. A megvalósítást segítőként kísérem, megerősíteni a dolgozót abban, hogy jó úton jár, biztosítani arról, hogy szükség esetén van segítség, nincs egyedül.

Számomra az a feladat, hogy a rendelkezésemre álló erőforrásokkal *célorientáltan* gazdálkodjak. Olyan munkahelyi klímát teremtek, ahol **nyílt, bizalommal teli légkörben** lehet dolgozni. Kölcsönösen tisztelik és megbecsülik egymás munkáját. Szakmai megújulásuk

érdekében el tudjam fogadtatni, hogy képesek legyenek megmérteni magukat, vállalják a törvényi, a fenntartói, szülői és szakmai elvárások összhangjának megteremtését. A munkával együtt járó konfliktusok megoldásában vezetőként mindig tiszteletben kell tartanom a kolléga személyiségi jogait, törekednem kell a helyzet objektív tisztázására. Mediátorként az a célom, hogy lehetőleg a konszenzust, de minimum a kompromisszumot érjük el. Fel kell ismernem azokat a helyzeteket, amikor szükséges a vezetői beavatkozás pedagógiai vagy szakmai korrekció érdekében.

3. Helyzetelemzés

3.1. A nagyközség 235 éves iskolája

Makó város körzetéhez tartozó települések közül a legnagyobb a kiszombori. A Dózsa György Általános Iskola egyedüli iskola a településen, mely 235. tanévét számlálja 2016. szeptember 1-jén. Az óvoda és a bölcsőde a jelenlévő másik két gyermekekkel foglalkozó intézmény. Az 1970-80-as években meghaladta az ötszázat a tanulói létszám, ehhez mérten a falu lakossága több mint 5.000 főt számlált. Napjainkban négyezer alá csúszott a lakosság létszáma. Nyolc évfolyamon 2-2 osztály tanul 321 tanulóval, amely létszámban már a Ferencszállásról, Klárafalváról és Makóról bejárók is benne vannak. Egyszerre két épületben folyik az oktatás, a Móricz utcán az alsó tagozat első három évfolyama tanul. Nyolc tanteremből az osztályoknak fenntartott tantermeken kívül egyet tornaszobának, egyet informatika labornak rendeztünk be. A tágas előkert mindkét oldalról biztonságos távolságot tart az egyébként nem túl nagy forgalom zajától. Tágas, aszfaltos, térköves és füves udvar nyújt lehetőséget a szünetek közötti pihenésre és a kültéri órákra, programokra. Védett helyen, az épület mögött kerékpártároló határolja az épületet. Az Óbébai utcai telephelyen található a „nagy iskola”, ahol 4-8. évfolyamig tanulnak a gyerekek. Ebben az épületben kapott helyet az ebédlő. A Tornacsarnokot az iskola és a település lakosai közösen használják, mivel ez az egyedüli sportolásra alkalmas fedett hely a faluban. Az előkert bár nyitott, hasonlóan a másik épülethez, biztonságos távolságot tart a főúttól. Az udvar kb. 2 méter magas kerítéssel körbekerített; futó-, kézilabda-, lánbtenisz- és focipályára tagoltuk, a kerékpártároló egy félreeső sarokban kapott helyet. Az épületet platánfák védik, és tartanak árnyékot a tantermekre.

3.2. Az iskola fenntartója

Iskolánk fenntartója 2012. december 31-ig Kiszombor Község Önkormányzata volt. Pályázatok segítségével igényesen felújította az épületeket, és minden lehetséges módon segítette a dolgozókat a hatékony munkavégzés érdekében. 2013. január 1-je óta az iskola fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Makói Tankerülete. Az anyagi feltételek biztosítása mellett szakmai és tanügyigazgatási feladatokat is ellátnak.

3.3. Alapfeladatok

Mindkét helyrajzi számon, az Óbébai és a Móricz utcai épületben nappali rendszerű, nyolc évfolyammal működő iskolai oktatás folyik. A sajátos nevelési igényű és egyéb pszichés fejlődési zavarral, enyhe értelmi fogyatékkal, látássérült tanulókat integráltan neveljük és oktatjuk. A telephelyen iskolai könyvtár segíti a tanulók gyűjtő munkáját és kulturált szabadidő eltöltését. A tanítási órák után tanulószobán készülhetnek fel a másnapi órákra, mellette egyéni fejlesztő foglalkozásokon képességkibontakoztató felkészítésen és felzárkóztatáson vehetnek részt. 22 éve művészeti oktatás is működik az iskolában, melyet a Magán Alapfokú Művészeti Iskola és Zeneművészeti Szakképző Iskola Makó pedagógusai látnak el.

3.4. Tárgyi feltételek

Mindhárom épületünk állapota a „nagyon jó” minősítést érdemli. Az utóbbi 10 éven belül teljes felújításon estek át DAOP pályázatnak köszönhetően több mint 250 millió Ft értékben. Az iskola épületeiben a következő munkálatokat végezték: nyílászárócseré, padozat- és járólapcseré a folyosókon és a tantermekben, fűtés és világításkorszerűsítés, akadálymentes feljáró és WC, korszerű térköves parkoló kiépítése. Az alsó tagozat beépített szekrényeket is kapott minden tanterembe, a tornaszobát felszereltük a szükséges taneszközökkel, így biztosítottuk a heti 5 testnevelés óra korszerű körülményeit. A Tornacsarnok is teljesen megújult, a belső fűdém szerkezet a hőszigetelésnek köszönhetően eltűnt a szem elől, így hatékonyabb lett a fűtés a küzdőtéren. A külső homlokzatok hőszigetelést és a környezettel harmonizáló szép színt kaptak. A főtér arculata teljesen újjászületett, a kerítés ekkor lett elbontva, így nem csak elméletben deklaráltuk, de a valóságban is „nyitott kapuk” várják az erre járókat. A következő jelentős megújulást a TIOP pályázat jelentette, az IKT és számítógépparkunk ennek segítségével újult meg. A 9 interaktív tábla korszakváltást jelentett módszertani gyűjteményünkbe. Bútorainkat az IPR pályázatok segítségével kezdtük felújítani az Óbébai úti iskolában. Fenntartói pályázatnak köszönhetően az idei tanév második félévében újabb lendületet jelentett, hogy a felső tagozatos informatika laborunk minden számítógépét újakra cseréltük, s így az alsó tagozaton is megújíthattuk eszközparkunkat. Szintén fenntartói pályázatnak köszönhetjük, hogy oktató eszközöket is kaptunk, ami a matematika és földrajz tantárgy szemléltető eszközeit bővítette.

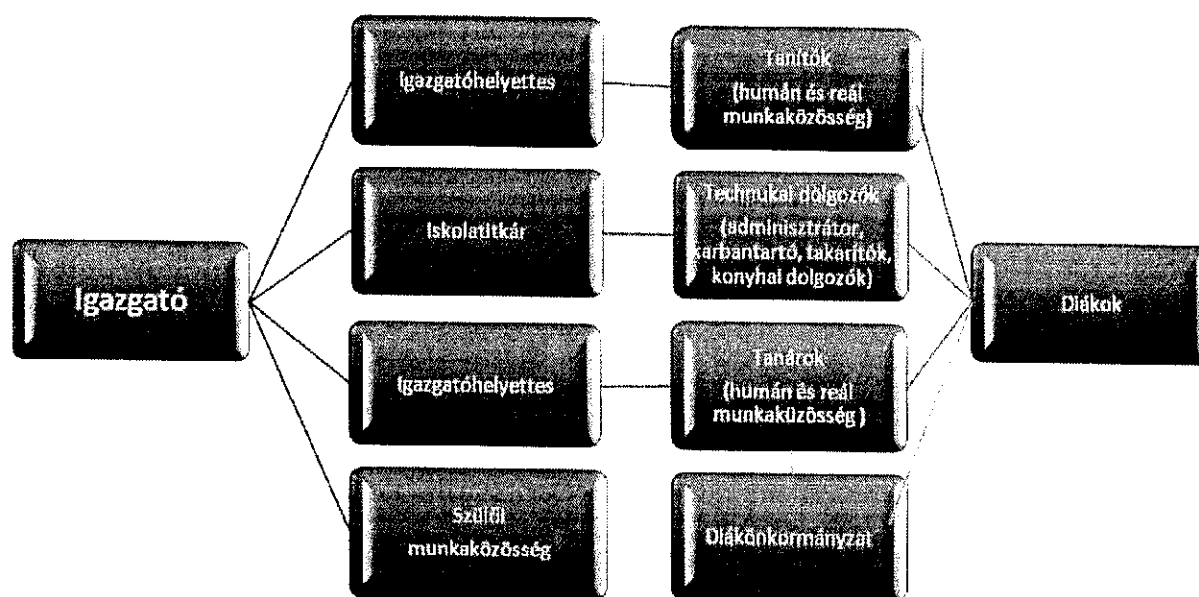
3.5. Személyi feltételek: pedagógusok, pedagógiai munkát segítők

A tanári kar létszáma 37. Ebből 9 fő éves szerződéssel rendelkezik, közülük 5 fiatal, pályakezdő, Szegedről és környékéről járnak be. Közülük egy kollegina tavasszal fog minősülni pedagógus I.-be, 3 gyakornok jövőre jelentkezhet. Munkájukat mentor tanárok segítik. A fiatalok nagyon fontos feladatot látnak el, többségükben érettségi tárgyakat

tanítanak magas óraszámban, ezért kulcsfontosságú a módszertani segítségnyújtás. Az alsó tagozaton 16 tanító, a felsőben 20 tanár tanít. Nagy örömünkre helybeli gyógypedagógus segíti munkánkat, ő a két tagozat között ingázik, és foglalkozik a sajátos nevelési igényű gyerekekkel. Erkölcstan, hit- és erkölcstan tantárgyból a szülők kérése alapján római katolikus és református hitoktatók tartják az órákat. Az első évfolyamon egy látássérült kislánnyal tiflopedagógus foglalkozik, valamint a többi évfolyamon logopédus, és beilleszkedési, tanulási és nevelési nehézséggel küzdő gyerekeket tanító gyógypedagógus kollegina segíti még munkánkat. A gyógytornát szintén helybeli szakember végzi, az órák egy részét tornateremben, másik részét a Makói fürdőben tartják. A művészeti iskola tagozatain 7 pedagógus oktatja diákjainkat fa- és rézfúvós, zongora, gitár, néptánc, képzőművészet tanszakon.

A **technikai állományunk** 9 főből áll, közülük nyolc teljes munkaidőben dolgozó közalkalmazott. Közvetlen munkánkat az irodában az iskolatitkár és egy adminisztrátor segíti. 4 főállású takarítónő mellett 3 (2 nő és egy férfi) határozott idejű közhasznú munkás segít a takarításban illetve az udvari munkákban. Konyhai dolgozót közvetlenül segíti egy határozott idejű félállású nő. Karbantartónk javítási teendőin túl informatikai jellegű segítő munkát is végez.

Iskolánk szervezeti felépítése:

3.6. Az iskola tanulói

Az iskola létszáma a pályázat írásakor 321 fő, évek óta stagnál, alig észrevehetően fogy a gyermek. Az előttünk álló szeptemberi beiskolázás tartogat kellemetlen meglepetést, mert az óvodától kapott adatok alapján az derül ki, hogy csak egy osztályt tudunk indítani első osztályban. Az azt követő tanév is nagyon alacsony létszámú lesz, de utána sikerül újra emelkedő létszámokat elérni. Az okokat keresve a legszembetűnőbb a szülők gyermekvállalási kedvének megcsappanása. (Elmondásuk szerint nehéz a megélhetés és inkább nem teszik kockára a család egzisztenciáját, előre gondolnak azokra az időkre, amikor a tanítást még több pénzbe fog kerülni.) Az alacsony létszám másik oka az elköltözésekben keresendő. Körülbelül 4-5 évvel ezelőtt a családfő egyedül ment el az ország másik felébe a munkalehetőség után, hetente jött haza, ma inkább a családok költöznek el/ki külföldre.

2001-ben 100 tanulóval volt több az iskola létszáma. Akkor is néhányan átjártak a makói József Attila Gimnázium 6-8 osztályos tagozatára. A kevesebb létszámból azonban ma már sokkal szembetűnőbb az átjelentkezés, ezért kollégáimmal közösen kidolgoztunk egy programot, mely a *létszám megőrzésére* irányult s ezt „**Nyitott kapuk**” névre kereszteltünk. Az óvoda-iskola átmenetet segítő program lényege, hogy a szülőket és a gyerekeket együtt fogadva mutatjuk be az iskolai életet. A tanítási év során több alkalmat biztosítunk a betekintésre, ahol módjukban áll tanulmányozni, milyen komoly oktató nevelő munka folyik intézményünkben, megismerkednek a tanítókkal, az épülettel. A program nem ér véget a beiskolázással, a nyílt napok az év során többször ismétlődnek, így nem szakadunk el egymástól a szülőkkel, családokkal. A felső tagozat átmenetét ugyanilyen módon segítjük, s ekkor a felső tagozat világa nyílik meg a gyerekek és a szülők előtt. Megtapasztalják a szaktantermekbe vándorlás értelmét, milyen új tantárgyak jelennek meg, és hogyan változik a tanítás módszertana, a számonkérés metodikája, s mindezek mellett megismerkednek a tanári karral is.

Tanulói összetétel

Tanulóink közel 90% helyi családok gyermeke. A bejárók többsége Ferencszállás, Klárafalva és Makó településekről járnak be. 2013-ig igen magas volt a hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek aránya, de a jogszabályváltozások miatt jelentős részük kiesett a rendszerből. Sokan élnek mély és tisztességes szegénység szintjén, munkahely híján alkalmi munkából tartják el a családot. Bár az életkörülmények nehezedtek, csak néhány tanuló tartunk szem előtt szélsőségesen rossz anyagi helyzetük miatt. Saját bevallás alapján készült felmérés szerint a szülők kb. 60-65% rendelkezik szakiskolai vagy középfokú végzettséggel, a diplomások száma 10%-ra tehető. Jellemzően a legkiszolgáltatottabb helyzetben a szakmát nem tanult szülők állnak, ők kerülnek ki először a munkahelyi leépítések miatt a munkahelyről. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy egyre több a beilleszkedési és

magatartási nehézséggel küzdők száma (18 fő). Sajátos nevelési igényű tanulók száma is az összlétszámhoz képest emelkedik: 53 fő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 112 tanulóknak részesül.

3.7. Pedagógiai munka

Az Európai Unióban készült nemzetközi statisztikák arról árulkodnak, hogy iskolarendszerünk rendkívül *szegregált*. Az anyagi helyzet határozza meg alapvetően a gyermek iskolai eredményeit. A kvalifikáltabb, jobb anyagi körülményekkel rendelkező családokból kerülnek ki a jobb eredményeket elérő tanulók. A lemorzsolódás veszélye igen nagy a kevesebb iskolát végzett szülők gyermekeinél. Sajnos egy munkanélküli generáció felnőtt, most ők a szülők, náluk nagyon nehéz elérni a belső motivációt különösen akkor, amikor a kvalifikáltság soha nem látott mélypontját éli. „Nem kifizetődő ma tanulni, külföldön a fizikai munkával sokkal többet lehet keresni” ideológiával nehéz versenyre kelni. Az utókövetés eredményei is azt erősítik, hogy a középiskolát főleg azok hagyják el, akik számára nincs otthoni megerősítés. A pedagógiai programok épp ezért igen nagy hangsúlyt fektetnek a *szociális háló megerősítésére*. Csak akkor működik jól az iskolarendszer, ha az egyenlőtlenségekből adódó különbségeket minden erőnkkel igyekszünk kezelni. Oktatási és nevelési módszereinket úgy alakítjuk, hogy nagy hangsúlyt fektetünk a **tehetséggondozásra és a felzárkóztatásra**. Minden pályázatot megragadunk, hogy a képességek kibontakoztatását segíthessük. Ilyen program volt például az *integrációs képesség kibontakoztató rendszer (IPR)*, az *Út a szakmaválasztáshoz és az Arany János tehetséggondozó és felzárkóztató program*. Jelenleg elbírálás alatt van a mindkét tagozatra beadott *Tanoda pályázatunk*, mely hangsúlyozottan azokat veszi célba, akik anyagi nehezítettségük miatt hátránnyal indulnak. Az **egyéni bánásmódról** alkotott álláspontot a köznevelési törvény is hangsúlyozottan kezeli. Ennek köszönhetően dolgoztuk át az órarend struktúráját, az érettségig adó tárgyakat és a délutáni foglalkozásokat illetően. Lehetőség nyílt az *egyéni fejlesztésre* is, mellyel hatékonyabban tudunk a gyerekekre fókuszálni. Szerencsére tanulóink közül sokan igénybe veszik a 16.00-ig tartó délutáni foglalkozásokat, s ez azért jó, mert a napi hatékony órabeosztásuk mellett a háromszori étkezés is megoldott egészséges ételekkel.

Pedagógiai célkitűzéseink között számos fontos, egyetemes érték is szerepel, ilyen például az idősebbek és *egymás tisztelete, segítése, a kötelességek teljesítése és a munka szeretete*. Minden lehetséges fórumot felhasználunk arra, hogy *felvegyük a harcot az agresszióval, a durvasággal és a trágár beszéddel*. Közösségünk nem veszi tudomásul, hogy ilyen a világ. Jó lehetőség az osztályfőnöki órák mellett az erkölcsstan/ hit- és erkölcsstan tantárgy, ebben a nevelőmunkában kiváló segítőkre leltünk a hitoktatókban, a helyi esperesben és a lelkész asszonyban.

Iskolánk és a helyi kulturális élet szimbiózisban él egymással. Minden jelentősebb állami ünnepen színvonalas műsorral lepjük meg a lakosságot. Tanulóink már kis koruktól részt vesznek az ünnepeken szereplőként, felnőtt korukban remélhetőleg szülőként, így kezdjük ránevelni őket a hagyományok ápolására, hazájuk szeretetére. Az iskolai rendezvényeinken is szívesen látjuk vendégül a szülőket és azokat is, akiknek már nincs érdekeltségük ebben a korosztályban. A legjelentősebb rendezvényeink ezek közül: a szeptemberi sport nap, térségi horgászverseny, nyugdíjas pedagógusok köszöntése, Iskolabál, Mini-foci Kistérségi Dózsa Kupa, Trapp - Nap, karácsonyi műsor, Művészeti gála, Dózsa Vágta, Anyák napi műsorok, Dózsa napok rendezvénysorozatából: projekt napok, Elit csapatok vetélkedője, Dózsa Gála, ballagás. A művészeti iskola tanszakain tanuló diákok is megvillantják tudásukat ezeken a rendezvényeken, örömet szerezve ezzel szüleiknek, büszkeséget tanáraiknak és jó példát iskolatársaiknak.

3.8. Szakmai munka

A tantestület szakmai munkáját több dokumentum határozza meg, törvényes keretek biztosítják a megfelelő óraszámokat. Iskolánk helyi tanterve a Kerettanterv által meghatározott témakörökre épül. Az egyes tantárgyi tanmenetek, tematikus tervek minden órára részletesen meghatározzák a tananyagot, módszereket, a felhasználható eszközöket, s szaktárgyi és nevelési célokat. Az éves terveket a szakmai munkaközösségek ennek alárendelve alkotják meg. Minden pedagógus jelezheti ekkor, milyen ötlete, elképzelése van módszertani kelléktárunk színesítéséhez. Tantestületünk azt a célt tűzte maga elé, hogy minden tanulót a *maga ütemében év végére eljuttat a képességeihez mért legmagasabb tudáshoz, s elérjük az év végi bukásmentességet*. Ez ma már hagyományos módszerekkel nem megvalósítható, ezért a kollektíva rendszeresen részt vesz különböző továbbképzéseken, ahol *új szakmai és pedagógiai módszereket* sajátíthat el. Tréningeken, testközelből próbáljuk ki azokat a feladatokat, amelyek hatékonyabban juttatják el a diákokat a megértéshez. Számos esetben kollégáink tanulnak olyan újdonságokat, amelyet érdemes megosztani másokkal nyílt és bemutató órákon. Jó példa mindkettőre a *Mentor(h)áló program*, melynek továbbképzésén magunk is részt vettünk, megtanultuk, hogyan kell tervezni az iskolai életet úgy, hogy magunk is tanulószervezetté váljunk. Vendégségbe mentünk Szeged és Makó városi és városkörnyéki iskoláihoz, hogy megnézzük, ők miben nyújtanak kiemelkedőt. Kollégáink közül néhányan vállalkoztak arra, hogy megmutassák, mi miben vagyunk jók. A jó felkészültséghez az is hozzátartozik, hogy *szakmailag továbbképezzük magunkat*: jelenleg hatan tanulnak szakvizsgával záruló felsőoktatási intézményben. Kommunikáció, néptánc és mentortanár szakvizsgával leszünk gazdagabbak egy éven belül, bízom benne, hogy sok segítséget kaphatunk tőlük.

Minél kisebb a csoport létszáma, annál hatékonyabb munkát lehet végezni, ezért nagy öröm volt számunkra magyar, matematika és angol nyelvből az osztálybontás lehetősége.

Homogén, **10 fős csoportokban** tanulnak a diákok ezeken az órákon. A pedagógus szinte személyre szabottan tud magyarázni, gyakorolni szóban és írásban. Tág teret engedhet a különböző módszerek sokaságának, a szemléltetés varázsának, a szituációs és dramatikus játékoknak. Az IKT eszközökkel új szemléletben képes a tananyagokat megvilágítani és motiválni tanulóit. A kiscsoportos forma kiváló lehetőséget teremt a tehetségek kiemelt fejlesztésére és a lemaradók felzárkóztatására. Ezt egészíti ki és segíti a délutáni egyéni fejlesztés, mely a tanulás módszertanának elsajátításához nagyban hozzájárul.

Nagy hagyománya volt intézményünkben az **iskolaotthonos formának**. Jó alapot teremtett a jelenleg alkalmazott hasonló rendszernek, amely az egész hétre készít órarendet, napirendet. Tanít, nevel, játszik, gyakorol, házi feladatot készít, nyelvet oktat, megismertet a számítógéppel. Két évvel ezelőtt vezettük be a szaktárgyi felkészítőket, ahol fél osztállyal foglalkozik a tanító. Azokat a feladatokat oldják meg ezeken az órákon, amelyeket házi feladatként kaptak, s az elkészítés módját ekkor tanulják meg. Első évfolyamos korukban teljes tanítói irányítással, később egyre önállóbban sikerül elsajátítani a „tanulási tevékenységet”. A kb. 10-12 fős foglalkozás nagyban hozzájárul a hatékony tanuláshoz. A gyerekek a pedagógus segítségével tanulják a tanulás módszertanát, elsajátítják, hogyan lehet helyesen beosztani a napokat úgy, hogy legyen idő a tanulásra és a pihenésre is. Ez a forma kiváló alapokat nyújt a felső tagozaton különböző tantárgyaknál alkalmazott önálló tanuláshoz.

A délutánok a tanulás mellett a szabadidő hasznos eltöltését is szolgálják, **szakköreink** változatos tevékenységekkel várják a diákokat. Tradicionális a sportok közül a foci, mely kellő érdeklődés esetén lányokkal is indul, kézilabda, szivacskezilabda, judo a legkedveltebbek. Nagy kedvenc az informatika, szorobán, közlekedési, angol, felvételi előkészítő magyar, matematika tantárgyakból, alkotó szakkör és az énekar. Az óvodások nagycsoportos korukban angol szakkörön ismerkednek a nyelv szépségeivel, s ezt a szakkört már iskolai angol tanár tartja, erősítve ezzel az óvoda-iskola átmenetet.

Nagy segítséget jelentenek számunkra a **speciális foglalkozást igénylő** gyerekek nevelői, tanárai. Gyógypedagógusunk nemcsak a sajátos nevelési igényű gyerekekkel foglalkozik, hanem a kollégáknak is segít szakmai tanácsaival. Gyógytestnevelőnk a hagyományos testnevelés órákhoz ad megvalósítható ötleteket az egészséges és fejlesztésre szoruló gyermekek számára is. Tiflopedagógusunk és a tanítók hasznos és hatékony szakmai kapcsolatot ápolnak. A logopédus módszereiből különösen a tanítók rendszeresen alkalmaznak óráikon. A művészeti iskola és az általános iskola tanárai rendszeresen együttműködnek egy-egy rendezvény megszervezésében, megvalósításában, kettejük munkakapcsolata mindkét fél számára gyümölcsöző.

3.9. Partnerkapcsolatok

Az iskolai élet olyan, mint a vízén járás: tudnunk kell, hol vannak a kövek. Munkatervünk színes programokat tartalmaz, de a sikeres tanév záloga a közvetlen és közvetett partnereinkkel ápoltság jó kapcsolat.

A szülők jelentik számunkra az elsődleges utat a gyerekekhez. Az óvodai szülői értekezleten kezdődik kapcsolatunk és a ballagás után az évfázón ér véget hivatalosan. S mi van ezek közt? Szülői értekezletek, szülői meghallgatások, nyílt órák, beszélgetések facebook oldalunkon, üzenetváltás az e-naplóban, fogadó órák vagy csak egy spontán beszélgetés a bolt előtt. Helybeliként gyakorlatilag állandóan rendelkezésre állunk, kölcsönösen segítjük egymást. A szülői munkaközösség osztályszinten és iskolai szinten is derekasan helyt áll, munkájukra bármikor számíthatunk.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Makói Tankerülete jelenti számunkra a gazdasági és szakmai konzultációt a mindennapokban. Nemcsak formális a kapcsolatunk, 3 év alatt személyes jó kapcsolat alakult ki a vezetés és az adminisztráció között.

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata bár 3 éve nem gyakorolja a fenntartói jogokat, nem szakadtunk el egymástól. Kapcsolatunk nem szűnt meg, csak nem annyira szoros, mint az azt megelőző időben. Az év bizonyos időszakában viszont napi kapcsolatban vagyunk, különösen az éves felújítási munkálatoknál sok segítséget kapunk még mindig tőlük. Nagy öröm számunkra, hogy az állami ünnepek alkalmával számítanak továbbra is ránk, és részesei lehetünk a település kulturális életének.

A Kiszombori Diákokért Alapítvány és az Oláh Veronika Alapítvány állandó segítők közvetett módon. Vezetők azon dolgoznak, hogy anyagi segítséget tudjanak nyújtani az 1%-kal illetve pályázatokkal, melynek közvetlen élvezői, kedvezményezettjei a gyerekek. Nagy segítséget jelentenek számunkra.

A védőnői, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, iskolaorvos és fogorvos munkatársainak nagyon sokat köszönhetünk. Esetjelzés, rendszeres szűrések, betegségek, felvilágosító előadások, védőoltások és bármilyen aktuális feladat kapcsán azonnal segítünk egymásnak.

A település egyedüli közvetlen partner intézménye a Kiszombori Mikrotérség Karácsony Emília Napköziotthonos Óvoda. Barátinak mondható jó kapcsolat fűz hosszú évek óta egymáshoz bennünket. Az óvoda-iskola átmenet kapcsán az egész évben rendszeresen együttműködünk, kulturális rendezvényeken összehangoljuk műsorainkat.

Helyi egyházak képviselői: a római katolikus esperes úr és a református lelkész asszony kis túlzással évek óta tantestületünk tagjai. Amióta a törvény lehetőséget adott rá, iskolánkban jelen volt fakultatív módon a hitoktatás, az átmenet éppen ezért zökkenőmentes volt.

Megtanultunk együtt dolgozni, ünnepelni, a hit- és erkölcsstan növekvő óraszámainak köszönhetően gyakran konzultálunk szakmailag is.

Iskolánk életének fontos részei az Ady Endre Művelődési Ház, a Községi Könyvtár és a civil szervezetek is, melyekkel a kapcsolat a tanév során folyamatosan aktív, nem nélkülözhető. A kulturális intézmények kezében összpontosul a település állami és egyéb rendezvényeinek összessége, az írott sajtó, melynek az iskola is rendszeres résztvevője. Technikai vagy szervezésbeli témában azonnal közös nevezőn vagyunk, ezért ahol tudjuk, ott segítjük egymást. A Horgász Egyesületnek köszönhetően ismerkednek meg a gyerekek ezzel a sporttal. Éves programunkat egy térségi horgászverseny zárja le, melynek nemcsak szervezői és levezetői az iskolával együtt, de szponzori feladatokat is magukra vállalják. A Kiss Mária Hortenzia Honismereti Kör rendezvények kapcsán gondol diákjainkra, a Kiszombori SK a tehetséges labdarúgó gyermekeinket karolja föl.

A Kiszombori Roma Nemzetiségi Önkormányzat alkalomszerűen, de nagyon segítőkészen van jelen az életünkben. Esetmegbeszélésre ritkábban kerül sor, inkább a pályázatok kapcsán konzultálunk, mindketten fontosnak tartjuk a roma kisebbségi gyerekek boldogulását.

Kiemelkedően jó kapcsolatot ápolunk járási rendvédelmi szervekkel. A rendőrség helyi munkatársai, az iskolarendőr, a Makói Rendőrkapitányság rendszeres rendezője és résztvevője projektnapjainknak. A Makói Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság parancsnoka minden lehetőséget megad versenyekre való felkészüléshez, témanapok szervezéséhez és kivitelezéséhez.

A térség iskoláival, különösen Apátfalva, Földeák és Csanádpalotával alakult ki rendkívül jó kapcsolat.

4. Vezetői program

„A falak ereje nem a kőben vanon..”

Ha néhány mondatban össze kellene foglalnom a jó iskola mibenlétét, nem az infrastruktúráról kezdenék el beszélni, hanem Dobó István fentebb kiemelt klasszikus szavait idézném Gárdonyi Géza Egri csillagok című művéből.

Mit jelent számomra a jó iskola?

Sok gyerek, lelkes és összetartó dolgozói közösség, alkotó légkör. Olyan hely, ahol a pedagógusok szeretnek, tudnak, és akarnak dolgozni. Olyan hely, ahol a kihívásokról az az első gondolat: hogy lehet megoldani? Ahol a tanulók számára a tudás elsajátításához olyan

lehetőségek nyílnak, amelyek kiállják az idő próbáját, és kellő rugalmassággal felismerik a kínálgzó jó lehetőségeket. Vezetői programom kulcsfogalmai az *értékmegőrzés, hagyománytisztelet, szakmai megújulás, innovatív gondolkodás, eredményesség és ép lélek*. A továbbiakban e gondolatok jegyében szeretném megvilágítani elképzeléseimet, terveimet az iskolai élet legfontosabb területein, körvonalazok elérendő célokat rövid, közép és hosszabb távon az eddig elért eredményekre építve.

4.1. Az oktató-nevelő munka fejlesztése, szakmai feladatok

Minden iskola a Nemzeti Alaptanterv és a Kerettantervben foglaltak szerint állítja össze Helyi tantervét, mégis minden intézmény más. Az különbözteti meg őket egymástól, hogy ki mire helyezi a hangsúlyt. Lehet élményközpontú, tanuláscentrikus, eredményorientált, versenyztető stb., de egyben mindenki megegyezik: a kimeneti eredményeknek el kell érniük a középiskolai bejutáshoz szükséges feltételeket. Ahhoz, hogy a pedagógusok és a diákok értékelni tudják teljesítményüket, meg kell vizsgálni a legfontosabb mutatókat, melyek legjobban reprezentálják a befektetett munkát:

1. tanulmányi eredmények
2. kompetenciamérés eredményei
3. az iskolai lemorzsolódás, a bukások számának alakulása
4. hiányzások alakulása
5. továbbtanulási mutatók

Félévente születik olyan statisztika, mely az egyes *tantárgyak eredményét* összegzi. Ebben a rendszerben mindig működik a papírforma, mely előre borítékolja 90%-os pontossággal a sorrendet. Mi pedagógusok is tudjuk, hol lehet számítani szép eredményekre, melyik terület örül, ha a minimumot tudja teljesíteni. A gyerekek más motivációval és képességekkel érkeznek az iskolába. A tantárgyak közül az lesz a legkedvesebb és legeredményesebb, amely egyfelől élményszerűen és érthetően tanítja az ismereteket, másfelől sikerélményt nyújt, mely néha könnyen, máskor rendkívül sok befektetett energiával születik meg. A tanulás-tanítás két szereplője tehát a tanár és a diák. A kettő harmóniája csak akkor születik meg, ha mindketten felkészülten teszik a dolgukat. Az a pedagógus képes a maximumot nyújtani, akinek tarsolyában *széleskörű módszertani gyűjtemény* áll rendelkezésre a tanításra és a tanulás tanítására. Napjainkban olyan mérhetetlen csúcsoakat ért el az informatikai technológia, hogy a tanár bőven válogathat belőlük. De csak az tudja alkalmazni, aki már egyszer elsajátította azokat. Többek között ezért pályáztunk és még fogunk is sok továbbképzésre és tréningre, mely módszertani ötletekkel gazdagít bennünket. Kollégáim sok olyan bemutató órán jártak, ahonnan hasznos tudással tértek vissza, (pl. Mentor(h)áló

továbbképzései) s már kész tervük volt arra, hogyan dolgozzák át saját profiljukba. Természetesen nincs félnivalónk, mi is ringbe szálltunk és fogadtunk vendégeket, akik hasonló élményekkel távoztak tőlünk. (Szerényen, de meg kell említenem, hogy nemcsak a térségünkben sikerült nevet szerezni magunknak például a szorobán eszközzel való tanítással.) Azért, hogy mindenki minél hamarabb magabiztos lehessen módszertani tudását illetően, továbbra is inspirálni fogom az önfejlesztésre, minősülésre. Támoogatok minden tanulási lehetőséget, amely a kolléga tudásbeli gyarapodását célozza és használható az iskolai munkában. Ha a tanulók megkapnak minden módszertani segítséget a tanuláshoz, a sikerélményre is nagyobb lesz az esély, hiszen a tanulás technikai oldala nem jelenthet problémát.

Rövidtávon (1-2 év): Belső tudásmegosztás beépítése az éves munkatervünkbe. Szakvizsgások bemutatkozó összefoglalója, betekintés a megszerzett ismeretekbe. Módszertani keresztmetszetet nyújtanak a tantestületnek. Minősítések segítése. Pályakezdeők, gyakornokok mentorálása.

Hosszútáv (3-5 év): Minden munkaközösségben legyen legalább egy mentortanár, aki segíti a pályakezdeő, hosszabb idő után gyermekgondozási szabadságról munkába állt kolleginát. Térségi módszertani továbbképzések szervezése. Minősítések segítése.

Több mint egy évtizede írtuk az első kompetenclamérést. Az eredmények azt mutatták, hogy mindkét tantárgyból megfeleltünk a településünk nagyságához mért teljesítménynek. Az évek során a százalékok ingadoztak, de mindig tartani tudtuk a saját magunk által elért átlagokat. Azonban soha nem lehetünk nyugodtak, hiszen a felvételi írásbeli eredményeket részletesen vizsgálva kiderül, hogy matematikából mindig szerényebb a teljesítményünk, mint szövegértésből. A kulcs mindkettőnél a figyelem összpontosítása és a pontos szövegértés. Évek óta úgy állítjuk össze példatárunkat minden tantárgyból, hogy a valóságból merítünk. Fontos, hogy tanulóink értsék, miért tanulnak, és hol hasznosíthatják a tanult ismereteket. Továbbra is szorgalmazom, hogy a különböző tantárgyak tanításakor ragadjunk meg minden alkalmat a figyelmes értő olvasás gyakorlására. Továbbra is minden eszközt meqteremtek ahhoz, hogy felkészítsük tanulóinkat azokra a felmérésekre, melyek értékmérők lehetnek iskolánk megítélésében. A családok támogatását továbbra is igyekszem megtartani, hiszen nagyon fontos az adatszolgáltatás. Öröm, hogy elvélve fordul csak elő, hogy valaki ne küldené vissza a kompetenclamérés családi körülményeket vizsgáló kérdőívét még akkor is, ha nem szívesen szolgáltat információkat. A szülők megértették, hogy a motiváltság otthonról is fakad, s ha segíteni tudnak az iskolai eredmények pontosabb értékeléséhez, akkor szívesen együtt működnek velünk ebben is a háttérindex hitelessége érdekében.

Megvalósítható lehetőség: Honlapunkon külön alfejezetet szánni a kompetenciamérések telephelyi összefoglalóinak az éves eredményekről.

Minden diák és tanár számára kudarc a bukás. A tanév indításakor egyenlő esélyekkel indul mindenki a jó jegyekért, majd eljön az első fáradsági hullám októberben és elfogy a szorgalom. Az őszi szünet még egy kis energiát visszapótol, de utána végképp elvesztettük őket. Már a készségtantárgyak terén is észleltünk hullámvölgyet, a gyerekek a heti egy rajz órán nem tudják elkészíteni a munkáikat, ezért házi feladatként kell befejezniük. A kollegina azt tapasztalta, hogy néhányan hétről hétre nem hozzák vissza az elkészült munkákat, mi több olyan is előfordult, hogy azért kellett pótvizsgázni egy tanulónknak, mert nem hozott be egyetlen értékelhető rajzot sem az év során. A tanuló tananyag is megjárja a maguk kanosszáját. Ha a tanuló elveszti a fonalat valahol, meg sem próbálja bepótolni. Miután a tananyag lépcsőzetesen épül egymásra, az egész rendszer kerül veszélybe, az összefüggések nem állnak össze. Kollégáimmal évek óta küzdünk a jelenség ellen, ezért igyekszünk tökéletesíteni technikánkon. Az egyik kitörési pont az **egyéni fejlesztés**, melynek lényege, hogy a pedagógus csak néhány tanulóval foglalkozik délután. Segít megtanulni a legnehezebb leckét, a memoritert, szabályokat, definíciókat, kikérdez, gyakorol, beszélni hagy, felkészít a másnapi órára. Ez a munkaforma rendkívül intenzív és hatékony. Következő lehetőség a bukás elkerülése érdekében a tanuló **anyanyelvi kompetenciáinak**, ezen belül a **szövegértés fejlesztése**. Minden feladatot értelmezni kell: matematikából ezzel indul a logikus gondolkodás, a természettudományos tantárgyak esetén segít megláttatni az összefüggéseket, nyelvtanulás nélkülözhetetlen eleme a kifogástalan szövegértés írott vagy olvasott formája, ez juttat el a **hatékony önálló tanulás képességének elsajátításához**. Ha sikerélményt él át a gyermek, az kölcsönöz némi magabiztosságot, amelynek segítségével könnyebben illeszkedik be a közösségbe, feladattudata, értékorientáltsága belülről fakad s eredményesen képes teljesíteni a csapatmunkában. A **tanulószo**ba is stratégiai jelentőségű, hatalmas segítséget nyújthat a házi feladat elkészítéséhez. A tananyag mennyisége miatt képtelenség elvárni a pedagógustól, hogy mindent készítsenek el a délutáni két órában, de az elméleti tananyag egy (nagy) része elkészülhet az iskolában személyre szabott tanári segítséggel. **Gyógy**pedagógusunk szintén sokat segíthet ezen a téren, módszertani továbbképzéssel gyarapíthatja mindannyiunk eszköztárát. Ha minden gyengén teljesítő gyerek részesül a fent említett segítségek legtöbbször/ mindegyikéből, nem kerül veszélybe a félévi / év végi osztályzata.

Rövidtávon (1-2 év): A több segítséget igénylő tanulókból minél több kerüljön be a tanulószobába. Meggyőzni a szülőket arról, hogy bátran küldjék be a gyerekek tankönyveit, így a másnapra tudnak készülni. A tanulócsoporthoz létszámát 20 fő alatt tartani. Minden pedagógusnak legyen lehetősége délután egyéni fejlesztést tartani a

kötelező tanítási órák keretéből. Gyakorlaton keresztül tudják felmérni az elkészíthető házi feladat mennyiségét.

Hosszútávon (3-5 év): Több tanulószobás csoport megalakítása, minél több tanulót behozni a rendszerbe.

A hiányzások sok fejtörést okoznak az osztályfőnököknek és minden pedagógusnak, hiszen egyre nehezebben lehet azt elérni, hogy be is pótolják a tananyagot. Sajnos a betegség csak az egyik ok, ami miatt nincs jelen a diák, de igen gyakran élnek a nehezen ellenőrizhető tünetek produkálásával. Felfigyeltünk arra, hogy gyakori indok a hasfájás, amire szakemberek a stresszt említik kiváltó okként. Figyelemre méltó az a jelenség is, hogy a mai gyerekek sokkal hevesebben reagálnak mindenre (mindig van kivétel szerencsére!), és kisebb a kitartásuk, alkalmazkodó képességük. Amióta a törvény szigorúbb követelményeket fogalmaz meg az igazolatlan hiányzásokért a szülőkkel szemben, lényegében közel 100%-ban megszűnt az ilyesfajta hiányzás. Az osztályfőnökök és az adminisztrátorunk nap, mint nap figyeli az étkezés kapcsán a jelenlétet, azonnal telefonálunk, ha egy tanulónk feltűnően sokat nincs jelen.

Megoldási javaslat: A szülő aláírásával fogadjunk csak el orvosi igazolást. A notorikusan hiányzó tanuló szülőjét gyakrabban behívni az osztályfőnöki fogadó órára. Több jelzést küldeni a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

Nyolcadik évfolyamon mindenki eljut a középiskola megválasztásáig, nemcsak a családnak, de az iskolának sem kis feladat a folyamat levezénylése. Azt gondolnánk, hogy a gyerekek a bőség zavarában szenvednek és nagyon könnyű dolguk van, hiszen tárt karokkal várják a lehetőségek. Eddig pályaaorientációs óra segítette a végső válasz meghozatalát, de jövőre már a magas óraszámok miatt nem lesz rá lehetőség. Kb. három éve vettük fel először a kapcsolatot a Munkaügyi Központtal, akiknek segítségével a térségben sok munkahelyre eljutottunk az érdeklődő diákokkal. Nagyon hasznosak voltak ezek a kirándulások, sokakat segített a döntésben, hogy nemcsak az iskolát látták, hanem a végeredményt is. A továbbiakban is segíteni kívánom az érdeklődő családokat, szívesen tartok néhány felkészítő órát a tájékozódásról, alkalmasságról, az elmaradt szülői vágyak mindenáron a gyerekekben való bepótlásáról, a barát választását követő továbbtanulásról.

Rövidtávon (1-2 év): A Munkaügyi Központ által felkínált munkahely látogatási lehetőségek maximális kihasználása a mindenkori hetedik évfolyamosok számára. Ha ez a lehetőség egyszer megszűnik, iskolai együttműködési megállapodást kötni munkahelyekkel pályaaorientációs tevékenységre. Érdeklődés esetén a szülőknek is felkészítő előadást tartani a helyes szülői magatartásról.

Hosszútávon (3-5 év): A folyamatok automatizálása, a munkahelyek számának gyarapítása.

4.2. Szervezeti kultúra, feladatmegosztás az intézményen belül

Az előzőben felvázolt feladatokat csak egy kiegyensúlyozott tantestület és alkalmazotti közösség képes elvégezni. Hatékony és eredményes munkavégzés csak olyan iskolában lehetséges, ahol az intézmény szervezetként is jól működik. A dolgozók elkötelezettek az iskola arculatának kialakításában, fejlesztésében, magukénak érzik az eredményeket. Ismerik és látják a megoldandó feladatokat, nehézségeket, tudják, mikor kell rugalmasan reagálni a kihívásokra. Látásmódjukból adódó elképzeléseiket képesek összeegyeztetni és kompromisszumos megoldást találni. A generációs különbségeket inkább nyereségként élik meg, mint a probléma forrásaként, s ezért mindenki képes az együttműködésre. Gyakorolni kell mindenkinek a feladatkörével járó felelősségvállalást is, hiszen a részfeladatok alkotják az iskolai élet egészét. Komoly teher és felelősség kis település pedagógusának lenni, szülők, gyerekek és a fenntartó számára a pedagógusokról alkotott kép kis darabjai vagyunk, akiknek szavára felfigyelnek, szokásainkat, életmódunkat nyitott könyvként értékelik, és ez alapján döntenek el szakértelmünket, felkészültségünket.

Igazgatóként az a feladatom, hogy együtt éljek a dolgozói közösséggel, ismerjem gondolataikat, véleményüket, s adott esetben pontosan tudjam, kitől mire számíthatok. Olyan légkört kell képviselnem és teremtenem a munkahelyen, ahol szólásszabadság van, ahol az ötletek és a lehetőségek nem féltve őrzött megvalósulatlan kincsként porosodnak, hanem „tanári konzílium” keretében zöld utat kapnak, vagy akadnak fenn a józanész és a realitások szűrőjén. Olyan szervezeti modellt igyekszem menedzselni, ahol mindenki személyiség lehet, igényei szerinti mozgástérrel, ahol az ötleteknek és a kiváló teljesítményeknek van nevük, nem vesznek el, és nem lopja el senki. 15 éve azon dolgozom, hogy tantestületünkben és dolgozó közösségünkben rána és megtiszteltetés legyen tanítani, dolgozni. A továbbiakban is számomra csak ez az irány vállalható.

4.3. Ellenőrzési feladatok (döntéshozatali mechanizmus, a felelősség megosztása)

Iskolai életünket törvények határozzák meg és jelölik ki az elérendő célokat, eredményeket. A hatáskörök tisztázása nagyon fontos, egyértelműen és érthetően kell megfogalmazni. Az igazgató feladata, hogy mindezt tisztázza, és a közösséggel elfogadtassa. A döntéseket először széles körű véleményezés, vita előzi meg, s kompromisszum, de lehetőleg konszenzus zárja le. Az előttünk álló minősítés és ellenőrzés keretei még csak körvonalazódnak, szabályrendszerük folyamatosan tisztul. Intézményvezetőként az a feladatom, hogy időben mindenkit tájékoztassak a várható megmértetésről, lépést tartsak a változásokkal. Meg kell találnom azokat a dolgozókat, akik ebben szakmailag és emberileg segítségemre lehetnek. Nem feladatom legokosabbnak lenni, de felkészültségben mindenképp az élen kell járnom. Akkor alakítom jól az intézmény életét, ha olyan pedagógusokat választok magam mellé, akik élvezik a közösség támogatását, hitelesek és jó példával járnak elől. A jól működő

tradicionális csoportok (munkaközösségek) és az egy feladatra összeálló team-ek hatékonysága tehát a szervezésen, folyamatos kapcsolattartáson és az ellenőrzésen múlnak. A jó munkahelyi közérzet alapfeltétele a tiszta, rendezett környezet, ezért feltétlenül fontos a technikai dolgozók munkájának maximális ismerete és megbecsülése, az iskola minden tagjával való elfogadtatása, érdekeik képviselése. Eddigi tevékenységem ennek szellemében alakítottam, a következőkben is így szeretném gyakorolni.

4.4. Infrastruktúra és eszközfejlesztés

A technikai fejlesztés és a módszertani újítás olyan, mint a mérleg két oldala, egymást szolgálják ki, tehát egyensúlyban kell tartani, egyformán kell fejleszteni mindkettőt. Fejlesztési területeink két pólus köré csoportosíthatók:

- az iskola állagának megóvása, belső berendezés felújítása
- a szakmai munka színvonalának emelése érdekében
 - IKT eszközök gyarapítása
 - sporteszközök számának emelése
 - SNI, BTMN fejlesztés eszközeinek bővítése
 - kooperatív tanulást elősegítő eszközök megteremtése

Közel 10 éve fejeződött be iskolánk épületeinek felújítása. Lassan kezdenek jelentkezni azok a sérülések, repedések, amelyek a legnagyobb óvatosság ellenére jelen vannak, amelyeket a közeljövőben javítani szükséges. Ha most nagy hangsúlyt fektetünk az állagmegóvásra, a hétköznapiakban előforduló karbantartási munkákra, viszonylag kis összegből hosszabb időre kifogástalan állapotban tudhatjuk épületeinket. Bízunk benne, hogy a tankerület és az önkormányzat továbbra is jó gazda módjára biztosítani fogja a szükséges forrásokat ezekhez a munkálatokhoz. A bútorzatot IPR pályázatból évről évre tudtuk cserélni, de sajnos ez a forrás elapadt. Főleg a felső tagozat szorul e téren segítségre.

Fejleszthető területek: Óbélai utcai épület: tantermekbe szekrények és székek tanárnak és diáknak, asztalok és székek a tanári szobába; emlékhely kialakítása az emeleti zsi bongóban az elhunyt tanárok és diákok számára; régi iskolai relikviák, emléktárgyak helyének kialakítása és elhelyezése az emeleti zsi bongóban; az Ady Endre utcai kerítés felújítása és külső festése gyerekrajzokkal; futópálya teljes felújítása. A Móricz utcai épület udvarában egy kültéri óra megtartására alkalmas, fából készült pavilon építése; az önkormányzati bérlakások felől a kerítés mellett fásítás;

Az IKT eszközparkot kis túlzással mindig csak jelen időben szabad értékelni, hiszen folyamatosan amortizálódik. A technikai fejlődés ezen a téren robbanásszerű növekedésre képes, a fejlődés üteme olyan gyors, hogy az iskolafenntartó sem mindig képes az ütemet tartani, pl. a számítógépparkban a három éves amortizációs ciklust követni. A felső tagozaton az informatika labor eszközparkja megújult, az alsó tagozatos monitorokat szükséges a következőkben cserélni. Jelenlegi helyzetünkben nagy reményt fűzünk az alapítványi Tanoda pályázatokhoz, melyek együttesen 60 millió Ft-ot céloztak meg, melynek egy harmada informatikai eszközöket pályázott meg. Nyertes pályázat esetén alsó és felső tagozaton 30-30 laptop, projektorok, tabletek, pendrivek segítenék a diákok munkáját. 9 interaktív táblával rendelkezünk, szeretjük, használjuk, számukat mindenképp gyarapítani szeretnénk mindkét tagozaton. Az alsóban már csak kettőre lenne szükség, és elmondhatnánk, hogy minden tantermünkben rendelkezésre áll.

Az eszközök mellett szót kell ejteni a *szakértelemről* is, hiszen az eszközök használatát is meg kell tanulni. Az első közös továbbképzésünk óta sokat tanultunk autodidakta módon és egymástól, de az új kollégáknak is meg kell adni a lehetőséget, hogy elsajátítsák az eszközök használatának módját. Ez pedig szakmai továbbképzésekre mutat, ami módszertani fejlesztéshez kapcsolódik.

Pályázat kapcsán fejlesztendő területek: Számítógépasztalok az alsó tagozaton; interaktív táblák számának gyarapítása, lehetőség szerint minden osztályban legyen. Légkondicionáló berendezés mindkét informatika laborba, a felső tagozaté kis teljesítményű akkora helyiségben. A Móricz utcai informatika laborban monitorok cseréje. Minden pedagógus számára lehetőséget teremteni egy saját, iskolai használatra szánt tabletre vagy laptopra, mellyel helyhez kötés nélkül lehet felkészülni az órákra, beírni az e-naplót;

A sporteszközök állapotát állandóan figyeljük, a veszélyeseket kivonjuk a forgalomból, helyüket főleg pályázatokból pótoljuk. Nem mehetünk el a körülöttünk lévő változás mellett, hiszen településünket körbe öleli a kerékpárút. Szükség lenne egy **osztálynyi kerékpárra**, amellyel túrák szervezésére, közlekedési verseny felkészítésre nyílna lehetőség.

SNI, BTMN fejlesztési eszközökkel egy kicsit elmaradtunk, kisebb, nagyobb koordinációfejlesztő eszközök beszerzése mindenképp fontos. Most gyógypedagógusunk kreatívan hidalja át ezt a problémát.

A kooperatív tanulást elősegítő eszközök IPR pályázatokból valósultak meg. Sajnos az utóbbi két évben nem áll rendelkezésre, emiatt olcsóbb megoldásokban gondolkodunk.

4.5. Kapcsolatok

A Helyzetelemzésben már szoltam közvetlen és közvetett partnereinkről. Milyen jövőt képezek el kapcsolatrendszerünkben? A **szülőkkel** szeretném még szorosabbra fűzni a szálakat. Sok fiatal, első gyermekes családdal kerülünk ismeretségbe, velük most kezdődik a közös életünk. A nyílt napok, közös főzések, kirándulások alkalmával születnek jó ötletek, és látunk a másik szemszögéből. A **Diákönkormányzat** összetétele évről – évre változik, hiszen a ballagók után a belépő legkisebbeknek tanítjuk meg, hogyan vehetnek részt az iskolai élet szervezésében. Véleményükre, javaslataikra és az őket irányító pedagógusra továbbra is nagy figyelmet fordítok és segítem munkájukat. Továbbra is fontos, hogy a **fenntartókkal** megőrizzük az eddig kialakult korrekt kapcsolatot, a segítőkész emberi hozzáállást, a szakmai segítséget. Bár technikailag a **helyi önkormányzattal** elváltunk egymástól, de a településen továbbra is jelen szeretnék lenni a kulturális, sport, hagyományőrző és mindennemű rendezvényen, minden lakosnak érezni kell, hogy az iskola a helyi érdekeket szolgálja. Úgy érzem, hogy a fogadókészség mindkét oldalról megvan, csakúgy, mint a **Kiszombori Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, az egészségügyi, a kulturális, és a rendvédelmi szervekkel**. Feltétlenül szorgalmazni fogom a külföldi testvériskolai lehetőségeket, amit sajnos az előző években nem sikerült megvalósítanom. Harmadik éve részt veszünk a Határtalanul pályázaton, mert tudjuk, mennyire fontos a határon túl élő magyarsággal való kapcsolattartás, ezért továbbra is ***minden segítséget biztosítok*** a folyamatosság megtartása érdekében. A kollektíva minden tagját szeretném továbbra is jó csapatává kovácsolni, szakmai és lelki segítséget nyújtani a mindennapokban beszélgetéssel, tréninggel, kirándulással, rendezvényekkel.

4.6. Marketing

A századvég olyan változásokat hozott az iskolák/iskolánk életében, hogy nagyon sok múlik azon, mennyire tudjuk megmutatni magunkat. Minél extrovertáltabbak vagyunk, annál jobban tudunk erősségeinkkel sáfárkodni. Minden lehetséges módon jelen vagyunk ezért az írott, az elektronikus sajtóban vagy a médiában. Igényes honlapunk mellett facebook oldallal is jelen vagyunk a közösségi térben. Fontos, hogy a szülők értesüljenek eredményeinkről, eseményeinkről, aki nem tudott személyesen jelen lenni, legalább valamilyen csatornáról bepótolhassa azt. Az újságban rendszeresen tudósítunk, a pedagógusok is beszámolhatnak a gyerekekkel elért szép eredményeikről, ami nemcsak az iskolának, de saját maguknak is egyfajta elismerést eredményez. Az a legnagyobb érdem, ha elégedett diákjaink teszik közzé egy – egy rendezvény, kirándulás sikerét, a szülőnek büszkeség, hogy gyermeke írását olvassa a helyi lakosság. Továbbra is ***támogatom*** ezt a tevékenységet, meggyőződésem, hogy az önmenedzselést is meg kell megalapozni a sikerorientált világunkban.

5. Összegzés

Pályázatom helyzetelemzésében felvázoltam az iskola legfontosabb jellemzőit, melyek az elmúlt öt év alatt sokat alakultak, formálódtak. Az előző ciklusban kitűzött célok szilárd alapot nyújtanak a folytatáshoz. Kollégáimmal sikerként éltük meg a *4. évfolyam iskolaotthonos rendszerűvé való átalakítását*, nagy segítséget jelent a két tagozat közötti átmenet segítésére. Az érettségi tárgyak közül *matematika, magyar nyelv és irodalom, valamint angol tantárgyat kiscsoportban, osztálybontással* tanítjuk a gyerekeknek, s ez a leghatékonyabb módszerek alkalmazását teszi lehetővé. A továbbtanulást a *pályaorientációs* órákkal és a hozzá kapcsolódó *munkahelyi látogatásokkal* tettük élményszerűbbé és hasznossá, valamint segítséget nyújtottunk a családoknak is. *Külföldi kirándulások* hagyományát teremtettük meg a Határtalanul pályázatokkal. A tantestület *innovatív szellemiségét* mi sem bizonyíthatja jobban, mint hogy évek óta ebben a ciklusban vállalkoztak legtöbbször szakvizsgát nyújtó továbbtanulásra, pályázatírásra és azok megvalósítására, s ezzel a belső tudásmegosztás igénye és módszerei is kifinomodtak. A fenntarthatóságra nevelés területén sikerült egy nagy lépést tennünk: elnyertük az *ÖKO iskola* címet. *Kompetenciaméréseken* a változó tanulói képességek mellett sikerült jó teljesítményünket megőrizni. *Rendezvényeink száma* egyenes arányban nőtt a *színvonalal*. Évről évre érkeznek tantestületünkbe új, *pályakezdő kollégák*, akik igénylik szakmai és nevelési segítségünket, s ezt a „pedagógiai délutánok”, mentortanárok és a vezetés szoros kapcsolattartásával meg is kapják, ezzel igyekszünk formálni személyiségüket, gyarapítani módszertani eszköztárukat. Ezek az eredmények mind többes szám első személyben íródtak, hiszen mindannyian aktív részesei voltunk a folyamatnak.

Vezetői programomban megjelöltem az általam elképzelt célokat és fejlesztési lehetőségeket. Ezt a programot továbbra is csak a tantestület, a dolgozói közösség, a szülők, a gyerekek, a fenntartó, és a közvetett partnereink harmonikus együttműködésével, támogatásával tudom elképzelni. Szerepemet abban látom, hogy koordináljam a munkát a törvények és egyéb szabályzatok, valamint az intézmény céljainak szem előtt tartásával, s szolgáljam az iskola és az egész falu érdekeit és jövőjét.

A kijelölt feladat ellátásához kérem a Miniszter Úr és valamennyi döntéshozó és véleménynyilvánító szíves támogatását!

Kiszombor, 2016. március 25.

Szabóné Vigh Erzsébet